

PROJECTE DE TESI SOBRE LA QÜESTIÓ DE LES NACIONALITATS

1r. La nació, en la forma més acabada i definida, és un producte directe de la societat capitalista. Els països que encara no han entrat en la fase de desenvolupament capitalista no poden ser considerats com a nacions en el veritable sentit de la paraula. Els progressos del capitalisme en un país generen la necessitat d'un estat propi. «La forma típica, normal per a tot el món civilitzat, és l'estat nacional» (Lenin) i no el plurinacional. «Els factors econòmics més profunds hi impulsen». Els moviments d'emancipació nacional expressen aquesta tendència de la burgesia.

2n. La lluita de les nacionalitats per al seu alliberament ha estat sinònima a tot arreu de la lluita contra el feudalisme. La creació dels grans estats ha coincidit amb el desenvolupament capitalista i, en aquest sentit, ha constituït un fet històricament progressiu.

A les grans «presons de pobles» que van ser els desapareguts imperis rus i austro-hongarès, la unitat va ser, contràriament, un fet regressiu: allà la creació de l'estat va precedir el desenvolupament del capitalisme, i la unitat obtinguda va ser una unitat absolutista i despòtica, caracteritzada per una opressió nacional inaudita. En un cas semblant es troba Espanya. Si en lloc de ser un país predominantment agrari, econòmicament endarrerit, Espanya hagués estat un país de gran desenvolupament industrial, el capitalisme hauria fos en una sòlida unitat els diferents pobles de la península. La unitat espanyola ha tingut com a base l'hegemonia dels grans terratinents i de l'església, la subjecció de la part més vital i progressiva del país a la més endarrerida, hegemonia i dominació que van trobar la seva expressió en el «despotisme asiàtic» —per fer servir l'expressió de Marx— de la monarquia borbònica. Aquesta unitat artificial i despòtica només es podia mantenir gràcies a una irritant desigualtat nacional, que es pot equiparar a la desigualtat de casta que hi havia a l'Edat Mitjana entre el senyor i el serf.

3r. El moviment d'emancipació nacional a Espanya ha sorgit amb una vitalitat particular a Catalunya i Biscaia, és a dir, als dos centres industrials més potents de la península; expressen així la tendència natural de tota burgesia a constituir-se en estat, la lluita dels pobles econòmicament més avançats contra el centralisme absorbent, reaccionari, de l'Espanya monàrquica i semifeudal.